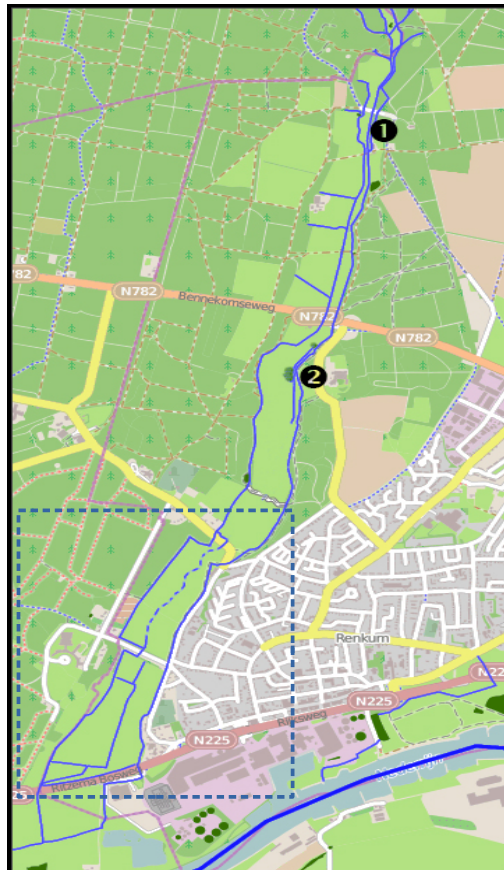
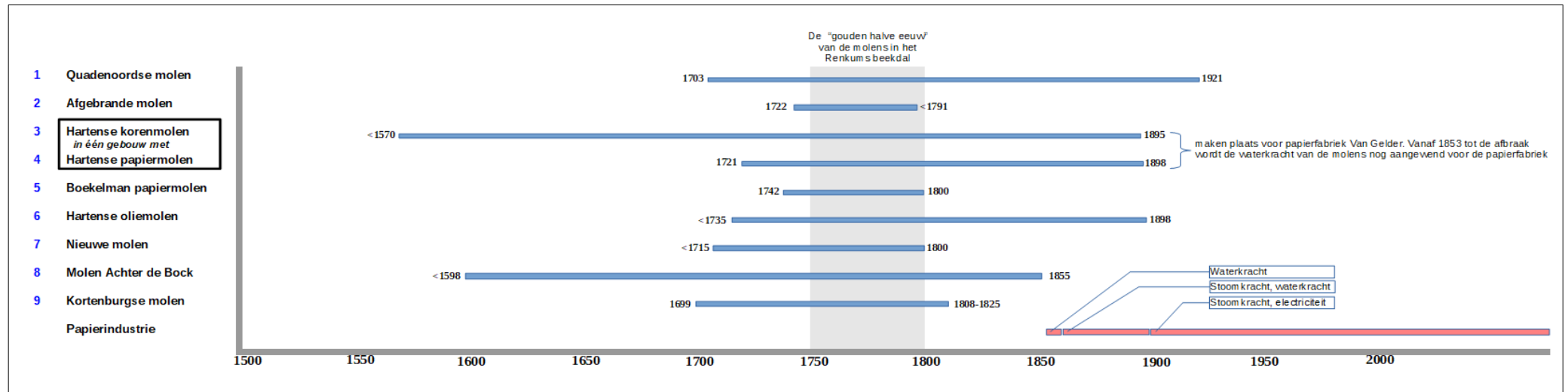
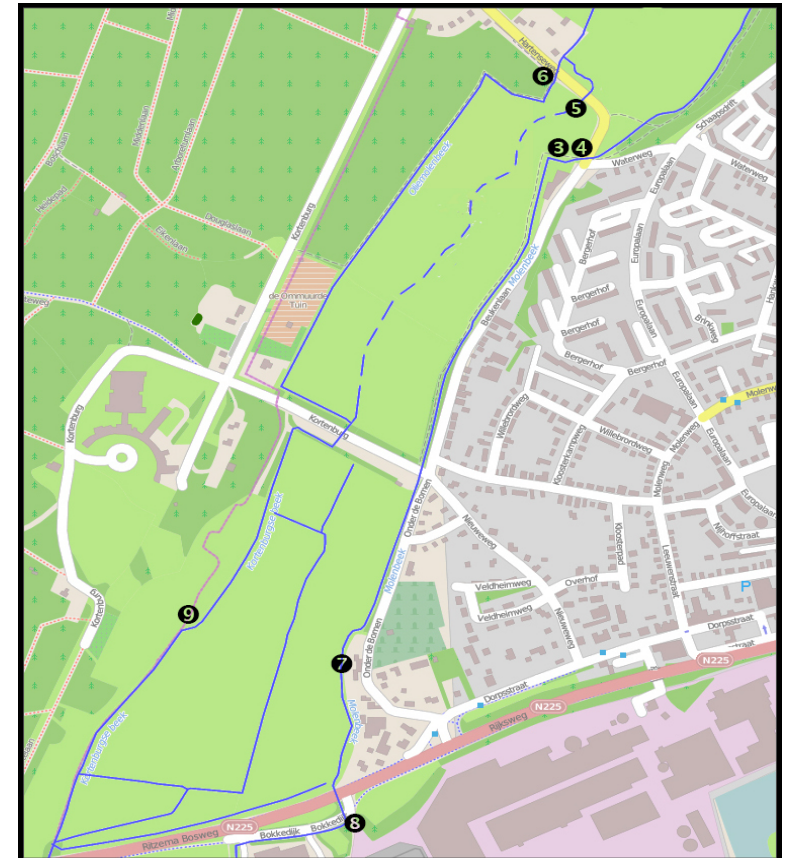

DE NEGEN MOLENS IN HET RENKUMS BEEKDAL

In het Renkumse beekdal hebben in de loop der eeuwen negen watermolens gefunctioneerd. De oudste is de Hartense korenmolen uit 1570, daarna werden er vooral papiermolens 'getimmerd'. Sommige molens wisselden tijdens hun bestaan van functie. De een werd een olie- en houtzaagmolen, een andere een grutterij of heel kort oliemolen. De sprengen langs de randen van het Veluwemasief zijn uniek voor Europa, en zijn in het Renkumse beekdal zeer beeldbepalend. Beken met sprengen hebben een grote cultuurhistorische waarde. Met betrekkelijke zekerheid weten we dat vanaf de zestiende eeuw beken werden vergraven en dat er sprengkoppen werden gegraven, waarvan het water diende als waterkracht voor het toenemende aantal watermolens. De loop van de diverse beken werd aangepast als er molens werden bijgebouwd en er werden dan vaak nieuwe sprengen bijgegraven. Door het onderhoudswerk door het waterschap en de IVN-werkgroep zijn veel beektrajecten weer watervoerend geworden en hierdoor een aanwinst voor het beekdallandschap. Wie wandelend langs de beken goed oplet ziet dat er nog veel relictten van sprengbeken in het bos liggen. Deze worden niet meer uitgegraven.

Voor uitgebreide informatie over het Renkumse beekdal verwijzen we naar het boek 'Het Renkumse en Heelsumse beekdal. Een cultuurhistorische wandelgids.' van Ruud Schaafsma, 2012.

1. De Quadenoordse molen

1703 getimmerd als papiermolen
1872 6 baks met 26 hamers
1872/1874 ombouw naar korenmolen
1874 afgebrand. Koker koopt Quadenoord.

De molen wordt kleiner opgebouwd als korenmolen
1912 bouw machinehuis voor een benzinemotor
1921 gestopt
1935 afbraak rad
Tot heden verval molengebouw
2004 aanbrengen watergoot door Waterschap

2. De Afgebrande molen

1722 (omstreeks) vermoedelijk gebouwd als papiermolen
1791 of eerder is de molen gesloopt

3. De Hartense korenmolen

1570 eerste vermelding op kaart van Witteroos
1720 de papiermolen wordt aangebouwd
1853 korenmolen los van de papiermolen herbouwd
1855 gedeeltelijk overgang op stoomkracht
1895 opgegaan in papierfabriek Sanders

4. De Hartense papiermolen

1721 bouw van de molen
1852 Sanders eigenaar, vernieuwing papiermakerij
1865 vervanging waterkracht door stoomkracht. Uit deze
molen groeide de papierindustrie
1898 afbraak t.b.v. Van Gelder Papierfabriek

5. De Papiermolen van J.D. Boekelman

1742 vermoedelijke bouwjaar
1800 rond dit jaar stopte de molen en werd gesloopt

6. De Hartense oliemolen

1735 vóór dit jaar als papiermolen gebouwd
1810 rond dit jaar werd de papiermolen een oliemolen
1854 er is sprake van een houtzaagmolen bij de oliemolen
1867 ombouw naar stoom
1897 ontstaan N.V. Stoomolieslagerij 'Harten'
1898 bedrijf gaat failliet gevolgd door afbraak van de fabriek

7. De Nieuwe molen

1715 kort voor dit jaar gebouwd
1800 rond dit jaar buiten bedrijf gesteld en gesloopt

8. De papiermolen Achter de Bock

1598 eerste vermelding van de papiermolen
1812 ombouw tot een grutterij, werkt ook voor de berbrouwerij 'de Bock'
1852 plannen voor de ombouw van grutterij naar oliemolen
1855 rond dit jaartal afbraak van de molen

9. De Kortenburgse molen

1699 vermoedelijke bouwjaar van de papiermolen
1747 verbouw tot een korenmolen
1808 laatste vermelding van de molen

